

УДК 37.016:94+130.2

Малієнко Ю. Б.

к. пед. н., старший науковий співробітник,
відділ суспільствознавчої освіти,
Інститут педагогіки НАПН України

**ПІДПРИЄМЛИВІСТЬ І ФІНАНСОВА ГРАМОТНІСТЬ ЯК
КЛЮЧОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ У ЗМІСТІ ДЕРЖАВНОГО СТАНДАРТУ
БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ (НА ПРИКЛАДІ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ТА
ІСТОРИЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ)**

Державний стандарт 2020 року наголошує, що мета повної загальної середньої освіти досягається шляхом формування ключових компетентностей, основою яких є власний освітній досвід дитини, її знання, уміння й ставлення, мотивації та інтереси. У своєму дослідженні розкриваємо зміст ключової компетентності “підприємливість і фінансова грамотність” у контексті громадянської та історичної освітньої галузі (ГЮ).

Підприємливість і фінансова грамотність як ключова компетентність учнівства формується змістом усіх освітніх галузей і наскрізних умінь. Загалом це широкий інтегративний показник освітніх практик дитини. У компетентнісному потенціалі громадянської та історичної освітньої галузі вони розкриваються через уміння і ставлення. З огляду на формат тез окремі положення подаються скорочено.

Таблиця 1

**Підприємливість і фінансова грамотність як ключова компетентність
у змісті громадянської та історичної освітньої галузі**

Складники підприємливості та фінансової грамотності	Уміння	Ставлення
	у контексті формування в учнів / учениць підприємливості та фінансової грамотності	
ініціативність, спроможність використовувати можливості та реалізовувати ідеї, створювати цінності для інших у будь-якій сфері життєдіяльності; здатність до активної участі в житті суспільства, керування власним життям і кар’єрою; уміння розв’язувати проблеми; готовність брати відповідальність за прийняті рішення; здатність працювати в команді для планування і реалізації проектів, які мають культурну, суспільну або фінансову цінність	використовувати досвід пізнання історії для обрання дієвих життєвих стратегій; брати до уваги зміни в історії та суспільстві, оцінювати їх ризики та переваги для власного життя і життя спільноти; планувати, реалізувати представляти результати індивідуальних чи командних проектів, оцінювати їх ефективність; пояснювати спосіб організації національних економік та вплив економічних, фінансових процесів на функціонування суспільства	готовність використовувати досвід історії для самопізнання та досягнення цілей сталого розвитку суспільства; зважене прийняття рішень на основі досвіду минулого та сучасного соціального життя; здатність брати на себе відповідальність за результат власної та колективної діяльності, ініціативність, відкритість до нових ідей; усвідомлення економічних та соціальних можливостей і викликів, з якими стикається суспільство; здатність приймати фінансові рішення з урахуванням можливих ризиків

Зазначимо, що власне самостійність, підприємливість, ініціативність є важливими аспектами ціннісних орієнтирів і наскрізних умінь, визначених Державним стандартом 2020 р. У цьому документі розроблені й вимоги до обов’язкових результатів навчання учнів щодо формування підприємливості та фінансової грамотності змістом ГЮ. Зазначені вимоги є основою для когнітивного, дослідницького, емоційно-мотиваційного, освітнього досвіду учнів / учениць. Наводимо кілька прикладів [1].

Учень / учениця:

– орієнтується у громадському просторі та долучається до його формування (зокрема, інклюзивного);

- бере участь у громадських ініціативах, проектах, спрямованих на утвердження цінності незалежності і територіальної цілісності України;
- спільно з однолітками усвідомлено бере участь у громадських заходах/проектах або організовує їх;
- пояснює переваги ринкової економіки та важливість чесної конкуренції для розвитку суспільства;
- добирає інформацію про матеріальний і духовний розвиток людства; розрізняє пам'ятки історії та культури, історичні події, осіб та їх вчинки, соціально-економічні об'єкти та явища; втілює результати пізнавальної діяльності в медіатекстах;
- пропонує способи розв'язання наявних соціально-економічних проблем, зокрема й тих, які мають історичне підґрунтя, обирає найоптимальніший;
- аналізує суспільний і власний досвід; бере до уваги зміни, оцінює їх ризики та переваги для власного життя та життя спільноти;
- пізнає себе, свої якості та здібності, розвиває і конструктивно їх реалізує;
- планує своє життя у коротко- та/або довготривалій перспективі, планує способи досягнення своїх цілей.

Зміст ключової компетентності “підприємливість і фінансова грамотність” є орієнтиром для вчителів, авторів модельних та інших навчальних програм, підручників, методичних рекомендацій, різнобічної навчально-методичної літератури.

Список літератури

1. Державний стандарт базової середньої освіти. (2020). Постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text>.

UDC 378

Myroshnychenko N. O.
Ph.D., Associate Professor
Donetsk State University of Internal Affairs
Kryvyi Rih Educational and Scientific Institute

ON FORMATION OF COMMUNICATION SKILLS OF LAW ENFORCEMENT OFFICERS

Communication is a complex multifaceted process of establishing and developing contacts among people. It includes awareness, understanding and cooperation. Means of communication are tools of intellectual and physical work. They are divided into: a) intellectual means - they should be understood as the immanent properties of the subject; b) language means – it is the language of the subject, which performs cognitive action; c) dynamic (behavioral) means – they are bright movements of the human body, facial expressions, gestures and pantomime; d) subject-sign means - physical objects that have some certain semantic sense.

The daily actions of law enforcement officials are closely monitored by the public, especially now, when the tension in the society has doubled with the aggression of the neighbouring country. The language actions of the Ministry of Internal Affairs are quite standardized. They have a number of features. These features imply a high level of communicative culture of law enforcement officers, which includes a certain common skills and knowledge that ensure the effective flow of the language process. The law enforcement officer must be tactful, respectful and communicative, as the result of his work depends on these qualities. The ability of law enforcement officers to establish, maintain and develop the necessary contacts with other people, to interact productively, to behave tactfully in conflict situations requires a highly professional skill. The image and authority of law enforcement agencies largely depend on this. The appropriate specificity of communication between police officers in such conditions is the implementation of the law. It should be remembered that a police officer speaks not only because he is bothered by a person, but in order to change the situation to some extent. And it is the process